

”Työnjako uusiksi- toteutuneet tehtävänsiirrot ”

Tulevaisuuden sote: Maksuttoman
ehkäisyn kokeilu alle 25-vuotiaille
2022-2023 – Päätöstilaisuus 12.10.2023

Suunnittelija Eveliina Ämmälä,
Kainuun hyvinvointialue



Lähtötilanne ja alueellinen tavoite kokeilulle

- Pääpaino palveluiden saatavuuden paranemisessa, osaamisen vahvistamisessa sekä nuorten osallistamisessa
- Ehkäisykierukoiden ja -kapseleiden asetuksiin oli jonoa, jonon purkamiseen tarvittiin lisäresursseja
- Koulutettuja seksuaalineuvoja ja säännöl. synnytysten jälkitarkastuksia tekeviä hoitajia oli alueella jo muutamia
- Nuoret eivät aiemmin olleet osallisena ehkäisypalveluiden kehittämisessä
- Elämän ensimmäinen kierukka ja kapseli maksuttomia, 6kk ajalle pilleri- tai rengasehkäisy maksutta

Koulutettiin

- 3 neuvolan terveydenhoitajaa asentamaan ehkäisykierukoita ja – kapseleita
- 7 seksuaalineuvojaa, jotka toimivat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajina
- 7 neuvolan terveydenhoitajaa/kätilöä tekemään säännöl. synnytysten jälkitarkastuksia
- Webinaareja seksuaali- ja lisääntymisterveydestä, sukupuolen moninaisuudesta, seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta sekä perehdytystä raskauden ehkäisyyn



Mitä kokeilussa saavutettiin

- **Palveluiden saatavuus on parantunut**
 - ✓ Kierukoiden ja kapseleiden asennuksiin ei ole enää jonoa
 - ✓ Ehkäisyn saa ensimmäisellä vastaanotolla
 - ✓ Ehkäisypalvelut tuotetaan omilla resursseilla
- **Osaaminen on vahvistunut, tehtävänjaot uudistuneet; hoitajat tekevät uuden koulutuksen mahdollistamia työtehtäviä**
 - ✓ Seksuaalineuvoja sekä jälkitarkastuksia tekeviä hoitajia aiempaa enemmän, lähes joka kunnassa
- **Nuorten osallisuus ja someviestintä on lisääntynyt**
- **Neuvonta ja ohjaus vastaanotoilla on tehostunut**

Haasteita kehittämisen polulla

- Valmiita koulutuksia ei ollut saatavilla Kainuun ja lähialueiden oppilaitoksissa
 - Synnytysten jälkitarkastuskoulutukseen liittyvien näyttöjen antamista hidasti syntyvien lasten määrän väheneminen
 - Kierukoiden ja kapseleiden kysyntää vähemmän pienemmissä kunnissa → kädentaitojen säilyminen
- Ratkaisuna toiminut jälkitarkastusnäyttöjen antaminen ja kierukoiden/kapseleiden asentaminen toisessa kunnassa
- Aikataulu, kokeilun kesto lyhyt, nähdäänkö hyötyjä?
 - Päätösten tekeminen hyvinvointialueella, jatkuuko laajemman maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen?

Hoitajien kokemuksia koulutuksista ja uusista työtehtävistä

- Motivaatio uusia tehtäviä kohtaan
- Seksuaalineuvojakoulutukselle tarvetta jo aikaisemmin
- Seksuaalineuvojat toivovat voivansa hyödyntää osaamistaan kaikenikäisten kanssa
- Uutta haastetta ja sisältöä työhön
- Työhyvinvointi koetaan paremmaksi
- Kierukoita ja kapseleita asentavat hoitajat toimivat pääasiassa yksin, työparille välillä tarvetta
- Haastavia kierukan asetuksia välillä tulee, ohjataan lääkärille
- Onnistumiset ja asiakkaan tyytyväisyys lisäävät varmuutta kierukoiden ja kapseleiden asennusten tekemiseen

Asiakaskokemukset

- Ensimmäistä kierukkaa hakevat yleensä jännittää asetusta – yleisin kommentti kierukan asetuksen jälkeen kuitenkin on *”Tässäkö tämä nyt oli!”*
- Hoitajan vastaanotolla jälkitarkastuksessa käyneet kokeneet tulleen kuulluksi ja saaneen kattavan jälkitarkastuksen sekä ohjauksen
- Asiakaskyselyiden kautta esiin toive maksuttoman ehkäisyn jatkumisesta Kainuussa
- Läsnevastaanotot saivat nuorilta kannatusta
- Nuoret pitävät tärkeänä tietää etukäteen mitä vastaanotolla tehdään ja kysytään ja millaisia ehkäisyvaihtoehtoja on
- Ehkäisyvastaanottoihin ollaan tyytyväisiä

Mitä muuta kokeilun aikana saatiin aikaan

- Asiakaspalautetta hyödynnettiin kehittämisessä (kyselyitä toteutettiin yhteensä 3 kertaa)
- Yhteistyötä tehtiin nuorisovaltuuston, etsivien nuoristyöntekijöiden sekä Ohjaamon ja starttipajojen kanssa
- Media-alan opiskelijan kanssa tuotettiin somemateriaalia
- Sähköiset raskauden ehkäisyn esitietolomakkeet suomeksi ja englanniksi, jotka ohjaavat tutustumaan rintojen omatarkkailuohjeeseen ja raskauden ehkäisyn Käypä hoito-potilasohjeeseen
- Verkkosivuille maksuttoman ehkäisyn sivusto
- Kokeilimme ehkäisyvalmisteiden jakelua automaatista

Tulevaisuuden näkymät

- Odotamme päätöstä maksuttoman ehkäisyyn jatkumisesta – pidetään peukkuja!
- Hoitajien uudet tehtävät jäävät voimaan